

CVETJE

z vertov sv. Frančiška.

Časopis za verno katoliško ljudstvo,
zlasti za ude tretjega reda sv. Frančiška.

S privoljenjem cerkvenih in redovnih oblasti
vrejuje in izdaja

P. Stanislav Škrabec,
mašnik frančiškanskega reda na Kostanjevici.

Vsebina 4. zvezka.

Reši svojo dušo!	97.
Življenje sv. Antona Padovanskega.	
VIII. pogl. Kladiivo krivovercev. Čudežni dogodki	100.
IX. pogl. Sv. Anton v Tuluzu. Osel časti Boga. Marijino vnebo- vzetje	101.
X. pogl. Sv. Anton gvardijan v Puiju itd.	108.
Sv. Ludovik, škof, spoznavavec pervega reda sv. Frančiška.	
11. pogl. Pastirsko delovanje sv. Ludovika in njega zadnja bolezen	111.
12. pogl. Ludovikova smert in prenesenje njegovega trupla	114.
Za mesečni shod tretjega reda. Razveseljevanje zaderžava v pobožnosti	116.
Slovesna kanonizacija v Rimu	120.
Lavretanske litanije (Dalje.)	125.
Priporočilo v molitev	128.
Zahvala za yslušano molitev	128.

V GORICI.

Hilarijanska tiskarna.

1897.

Izhaja v nedoločenih obrokih. Velja cel tečaj (12 zvezkov) 70 kr.

Boj z učeno senco.

(Dalje.)

Naravnost klasične smemo imenovati naslednje odstavke našega vis. g. statskega svetnika (Edinost 9. in 10. apr. t. l.):

„No ta jedini ostanek „byša“ razsvotlil je „mislečemu jezikoslovcu“ tako jarko njegovo zdravo pamet, da je uže (v XI. teč. Izv. „Cvetja“ od l. 1892.) pred četririmi leti svojim „bravcem“ prokalil cele tri glagole „govorišem“, „pišešem“ in „pišem“ po vseh oboh in številah sigmatičnega bodočnika „naše slovenščine“ v onej dobi, ko so Slovenci z drugimi Slovani živeli „v svoji skupni domovini“. Kako bi pač on „dokazal“, da so Slovenci pred tisoči in tisoči leti spregali tako, kakor nam, ignorantam, poroča on?

No kaj mislite, vis. o. Stanislav je našel celo uzrok, zakaj so Slovjeni „ta prvotni futurum tako zgodaj opustili“. On pravi: „pišešem, pišeš, pišeš itd. Piti pa bi imelo: pišem, pišeš, pišeš itd. Iz poslednjih primerov ni težko sklepati, kaj bi utegnil biti uzrok, da se je prvotni futurum tako zgodaj opustil“.

Jak videti-li, zakaj se je opustil uže v pradobi, o katerej mi, navadni smrtni, nemamo nikakih zgodovinskih poročil.

Črnorizec Hrabr, živi v koncu 9. ali v začetku 10. veka, v svojem delu „O pismenah“ piše: „Prežde ubo Slovene ne imehô knij, no črétami i rezami čitêhò i gataahò, pogani sôšce, knestêše že sja, rimskym i grečiskym pismeny, nôždaahôjsja pisati. Potom že človekoljubec Bog . . . poslâ im svjâtago Konstantina filosafo, naricajemago Kirilla, môža pravedna i istinna, i sêtvori im pismena itd.“

Vis. o. Stanislav trditev črnorizca Hrabra, svojega sta ovskega tovarišča, oprovrgava blistateljno. Naši pradedi, ko so šče v medvedjih mehovich bosopetili po azijskih hribih in dolinah, pisali so gotovo jako mnogo in mnogo, da-si „črtami i rezami“ na kakih palicah ali čečkih, pisali tako mnogo in s takim linguističnim čutom, da so opustili cel čas cel sigmatični futurum uže zato, ker je „pišem“ označalo zajedno „ich schreibe“ in „ich werde trinken“. Kako žal, da nam iz jih gotovo obširnih bibliotek ni ostalo nikakega „spominka“, raze onega „byša“, ki se nahaja „v nekem spominku ruske recenzije“! Ne govoré uže o Židovih — tudi Egipčani, Kaldejeji in drugi drevnji narodi so nam ostavili mnoge in celotne pametnike svoje pismenosti, le naši pradedje iz pradobe — ničegar, in da nas ni naučil vis. o. Stanislav v XI. teč. 1. zvezek Cvetja za l. 1892., mi bi i ne slutili, kako je „naša slovenščina“ spreglala sigmatični futurum v oni sivi dobi, ko so vsi Slaveni živeli šče vsope v svojej prvotnej domovini. Zanimivo bilo bi znati, kako so ta futurum spregali v onih časih Hrvati, Poljaki, Čehi itd. Vis. o. Stanislav to gotovo ve; no šče zanimiveje bilo bi zvedeti, kateri drugi jeziki so „opustili tako zgodaj cel čas zaradi tega, ker je kaka oblika pomenjala dvoje, opustili uže v oni dobi, pred tisoči in tisoči in tisoči leti, ko jim morda celo glagol „pisati“ znan ni bil, ker o pisanji sploh nikakega pojma niso imeli. Glagola pa, katerega dejanje bi bilo absolutno neizvestno, ne daje se misliti; prej je moralo biti dejanje izvestno, potem stopro glagol, izražajoči to dejanje. Sicer je to moje osobno mnenje, katerega nikomur ne navezujem, kakor sploh nikakega drugega.“

Káko bujno meštanje, káko bojno mečkanje! Res, vis. g. Martin Matvejevič se lahko veseli sê slavnimi poeti:

„Ja pamjatnikû sebê vzdvigû čudesnyj, věčnyj;

Metallovû tverže onû i vyše piramidû;

Ni vihrû ego ni gromû ne slomitû bystrotečnyj,

I vremeni poletû ego ne sokrušitû!“

Spectatum admitti risum teneatis, amici? Mojega komentara k temu pač ni treba. Komer je pa za stvar, njemu morebiti ne bodo odveč naslednje opazke:

Pisali so Slovenci odkar so na svetu, preden se jim je sanjalo o kaki azbuki ali abecedi. Pisane metulje, pisane kače so

CVETJE

z vertov svetega Frančiška.

XVI. tečaj.

V Gorici, 1897.

4. zvezek.

Reši svojo dušo!

Naimenitniša in najvažnejša naloga, da, edini namen tvojega zemeljskega življenja je ta, da se zveličaš; zato moraš na to obračati vso svojo pozornost. Ako pa svojih misli, svojih besed, sploh vsega dejanja in nehanja ne vklepaš v sladki jarem božje volje, tedaj nisi v dosego tega namena prav ničesar storil, če bi tudi vladal celi svet. Ako bi ves svet pridobil, pa svojo dušo izgubil, tedaj bi prav ničesar ne pridobil, pač pa izgubil vse, čisto vse in potem bi mogli po vsej pravici na tvoj nagrobni spominik zapisati besede, ketere je na smertni postelji spregovoril angleški kralj Henrik VIII., namreč besede: „Vse sem izgubil“. O tej resnici si tudi ti prepričan, dragi bravec, in vender kaj storiš za svoje zveličanje? Ali skerbiš za svojo neymerjočo dušo tako kaker za trohljivo telo? Kaj vse storiš za minljivo telo, ki bo kmalu v zemlji gnjilo, ki bo kmalu kmalu hrana ostudnih červov! Na vse mogoče načine ga mehko in gorko oblačiš, dobro rediš in kar le mogoče krasiš. Ali delaš tako tudi z dušo? Ali jo pravočasno hraniš s zakramentoma sv. pokore in presvetega Rešnega Telesa? Ali jo krepčaš vsak dan s tečno hrano dobre molitve? Ali jo hrasiš v božjih očeh s čednostmi, kakeršne so: ponižnost

krotkost, poterpežljivost, ljubezen, čistost i. t. d.? Vprašam te dalje: Ali ravnaš sè svojo dušo tako kaker z denarjem? Ako izgubiš kaj denarja, kaj storiš? Iščeš ga z veliko skerbjo, ne moreš ne jesti, ne piti tudi mirno spati ne. Sè smertnim grehom si pa izgubil božje prijateljstvo. Kaj storiš, da bi ga zopet pridobil? Miren si in živiš kaker da bi se ne bilo prav nič zgodilo. O slepota, o stokrat nesrečna slepota!

Pojdimo še dalje. Vprašam te sè sv. Krizostomom: Ali storiš za svojo dušo toliko koliker za nespametno žival, ki jo imaš v hlevu? Ako žival zboli, greš k izkušenemu živinozdravniku in pri tem se ne strašiš ne truda, ne stroškov. — Kaj pa storiš za dušo, ako je nevarno bolna, ako je smertno ranjena? — Poglej v serce in odgovori sam.

Ako vse to premislim, potem se več ne čudim, da je rekel neki sveti učenik o mnogih kristijanih: „Raje bi bil njih obleka ali žival, ko pa njih duša“. —

Zaslepljeni človek! Za vse skerbiš, samo dušo zanemarjaš; za vse imaš čas, samo za dušo ne. Duhovni učeniki te učijo, da opravlja jutranjo in večerno molitev, ti pa praviš: „Nimam časa“; opominjajo te, da bi večkrat vredno prejemal svete zakramente in zopet imaš ničev izgovor: „Nimam časa“. Ali res nimaš časa, res ne? In vender potратиš toliko dragocenih ur, da strežeš svojemu telesu; dovolj, da, prav veliko časa imaš, da cele ure zapraviš s praznim, morda celo z grešnim pogovarjanjem in razveseljevanjem. Pa kaj bi govoril, naravnost pravim: dosti imaš časa, da svojo dušo pogubljaš, premalo ali nič, da bi jo zveličal.

Ako ga imaš za prazne stvari dovolj, zakaj bi ga ne imel tudi za dušo? Porabi torej čas dobro in skerbno ter vzemi pogumno v roko orožje, s katerim boš premagal sovražnika večnega zveličanja. Ravnaj se pa tako-le:

1. Nasprotuj sè vso odločnostjo hudobnemu duhu in se najskerbneje ogiblji vseh prostovoljnih priložnosti h skušnjavam; ako si pa prišel v tako priložnost, zateci se takoj ponižno h Bogu. Tako boš zvezal tega erjevečega leva.

2. Beži pred spridenim svetom. Nikari se ne daj zapeljati njegovim slabim zgledom, ampak Jezus bodi tvoj vzor. Ne poslušaj napačnih naukov sveta, temuč sv. evangelij bodi vodilo tvojega življenja. Ogiblji se tudi posvetnih veselje, zaničuj jih in beži pred njimi, zakaj ljubezuje se zde tistemu, ki se jim bliža,

ali studijo se mu, kedor jih prav pozna. Sladke se nam kažejo v začetku, toda prinašajo grenke sadove. Podobne so strupu, ki je namešan s sladkim medom; sperva nam dajejo sladkost, pozneje prinesejo smert.

3. Zatiraj neredne strasti in kroti z največo čujočnostjo meseno poželenje. Modri berzda svoje nagnjenje, neumnež mu služi. Kedor je premagal svoje poželenje, dobi kmalu sladki mir.

4. Premaguj prevzetnost in ošabnost s ponižnostjo. Nič ni tako odurnega in slabega kakor prevzetnost Visoko drevo, malo sadja.

5. Želje po imetju in časnih rečeh naj se vmaknejo radodarnosti. Nesrečen je, kedor naveže svoje serce na denar; ni namreč denar njegov, ampak on sam je suženj svojega denarja; on nima denarja v svoji oblasti, temuč denar čezenj gospodari. Obžalovanja je vreden skopuh, ki nima družega veselja ko bogastvo tega sveta. Kaj mu bo od tega po smrti ostalo in kaj bo seboj vzel? —

Ako vse to resno prevdariš, potem moraš reči: „O moj Bog terdno sklenem, da se bom zaupajoč na tvojo pomoč veduo hrabro bojeval s svojimi dušnimi sovražniki“.

Da pa ne omagaš, premisli še to-le:

1. Duša izgubljena, vse izgubljeno. Ali nebesa, ali pa pekel; družega ne ostaja. Izberi torej!

2. Zveličanje nevmerjoče duše je najvažniša zadeva, ni je druge imenitniše, ta mora biti prva. Ali je tudi pri tebi na prvem mestu? Svojo hišo zavaruješ pred ognjem; ali si zavaroval tudi svojo dušo pred večnim ognjem?

3. Večno zveličanje si moreš le sam zaslužiti. V skerbi in trudu tega življenja delamo bolj za druge ko pa za se; nevredni dediči navadno žanjejo to, kar šmo mi sejali. Lasten dobiček imamo le, ako delamo za večno zveličanje, katerega nam ne more nihče drugi zaslužiti. Ali si do sedaj vže dovolj za to storil? —

O slepota onih nesrečnih ljudi, ki mislijo samo, kako bi dobro živeli, ne pa, kako bi dobro vmerli, ki tako skerbijo za posvetno srečo, nasprotno pa nič ali prav malo za večno, ki se brez prenehanja trudijo za telo, dušo pa zanemarjajo, ki vse store za čas, nič za večnost! —

Ljubi tretjerednik, tebi je neskončno dobri Bog poleg mnogih drugih dal tudi to milost, da te je poklical v tretji red, ki ti

ponuja prav veliko pomočkov večnega zveličanja. Poslužuj se jim sè vso skerbjo, premišluj pa tudi te verstice, saj so najprej tebi namenjene; ravnaj se po njih in vekomaj ne boš osramočen.

P. K. P.

Življenje sv. Antona Padovanskega.

P. A. M.

VIII. Poglavje.

Kladivo krivovercev. -- Čudežni dogodki.

Sv. Bonaventura imenuje v duhovnih molitvah, ketere je sestavil za praznik sv. Antona, svojega velikega redovnega brata mej drugim tudi strah krivovercev. To častno ime si je pridobil naš svetnik sè svojo apostoljsko delavnostjo na južnem Francoskem.

V Bolonji je opravljal sv. Anton službo bogoslovskega učitelja še ne prav celo leto. Škof in prebivalci v Verčeli so namreč tako dolgo prosili in nadlegovali Antonove predstojnike, dokler ga niso poslali k njim, da bi imel tamkaj v stolni cerkvi postne pridige. Vsi so ga z največim veseljem in vso pazljivostjo poslušali. Njegove goreče besede so vterdile dobre in marisiketerega grešnika spravile na pravo pot. Vsi bi bili najrajši videli, da bi bil sv. pridigar vedno pri njih ostal. Toda proti koncu sv. postnega časa je dobil svetnik povelje, naj gre na Francosko. V resnici tudi ni bilo nikjer bolj potrebno moža take zgovornosti in učenosti, kakeršno je imel Anton.

Južno Francosko je bilo v silno žalostnem stanu. Po vseh krajih je bila vže razširjena neke kriva vera, ki je prebivalce tako spridila, da so bili po besedah papeža Inocencija III. hudobniši in nevarniši od seracenov. Pri vsi svoji spridenosti in zlobnosti so se pa le imenovali „katare“ to je, čiste. Sicer je bilo to krivoverstvo razcepljeno v več stranak, ki so se mej seboj prepirale in le v sovraštvu proti pravi cerkvi bile edine, kar je nekaj navadnega pri vseh, ki odpadejo od edino prave

vere sv. katoliške cerkve; vse te stranke skupaj pa so imenovali ob času sv. Antona Aljbigenze, ker so imeli središče v mestu Aljbiju na južnem Francoskem.

Kako daleč so bili ti nesrečni krivoverci zabredli, lahko spoznamo iz tega, ker so zaverгли poglavitne resnice kerščanske vere kaker: presv. Trojico, včlovečenje Kristusovo, odrešenje, vstajenje mertvih. Sv. zakramente so razglasili za goljufijo ter živeli v grozni tudi nenaravni razuzdanosti. Najgroznejše so divjali v okolici mesta Aljbija, Monpeljéra in Tuluza. V celih trumah so hodili okrog, zažigali cerkve, skrunili žene in device, morili katoličane in svete hostije teptali z nogami. Sè zvijačo, silo in goljufijo so dobivali vsaki dan več priveržencev.

Papež Inocencij III. je skušal z lepa in s podukom zgubljenе ovčice zopet pripeljati v hlev Kristusov. Toda divjaki so zgrabili papeževe poslanca ter jih pomorili. Sv. Dominik je l. 1215 vstanovil svoj red posebno v ta namen, da bi s pridigovanjem zaterl to nevarno krivoverstvo. Ker se z lepa ni dalo nič opraviiti, so napravili cele križarske vojske proti tem zgrabljivim volkovom. Serčno so se borili na obeh straneh. Posebnega vspela pa ni bilo nobenega; ali lepa južno-francoska dežela je bila spremenjena skoraj v puščavo.

Tako žalostne so bile razmere, ko je prišel sv. Anton l. 1224 v Monpeljér. Velika žalost je napolnila njegovo čisto dušo, ko je videl to gnjusobo razdjanja po nesrečni kriviveri. Gotovo vpasti bi mu bil moral pogum, kè bi se bil zanašal na lastne zmožnosti, ko je videl kako malo so opravili njegovi predniki z oznanjevanjem božje besede. Ker je pa vedel, da ni nič tisti, ki sadi, ne tisti, ki zaliva, se je obernil do Boga, ki edini daje rast. V svetem navdušenju za vero, s terdnim zaupanjem na pomoč božjo, ves goreč od ljubezni do Boga in bližnjega je pričel težavno delo. Z močjo in duhom preroka Elija je nastopil sv. moč in se vže veselil marterniške krone. Nobena nevarnost ga ni prestrašila, nobeno pretenje zbegalo, nobeno zaničevanje in terpljenje oplašilo. Njegove iz ljubečega serca vroče besede so kaker na dve strani brušen meč predirale v serca poslušalcev, v zveličanje vernih in nevernih, bogatih in vbogih, visokih in nizkih. Neštevilna množica zaslepljenih se je skesana vernila k čredi Kristusovi ter hvalila Boga in njegovega zvestega služabnika Antona.

Ne samo katoličani, temuč tudi krivoverci so ga častili ko svetnika. Vse je vrelo k njemu in se zbiralo okrog njegove pridiznice. Mej njegovimi poslušavci je bil enkrat tudi nadškof burški. Ta mož, kateremu je bil Kristus izročil verno čredo, da bi jo vodil na dobro pašo in jo branil pred zgrabljivimi volkovi, se je bil tako spozabil, da je prestopil na stran krivovercev. Ko ga je svetnik vgladal, se nenadoma k njemu oberne in reče: „Tibi loquor, cornute“, to je, „tebi govorim, rogač!“ Brezobzirno je očitno šibal njegove hudobije, govoril tako silno, prešinjivo in ob enem tako ljubeznjivo, da so njegove besede kaker strele pretresale škofa, ki se je razsvitljen od milosti božje tudi popolnoma spreobrnul. Ves skesan in potret se je spravil sè sv. cerkvijo, delal očitno pokoro in postal dober in zvest pastir črede Kristusove.

Kaker je milost božja mej pridigami svetnika vplivala na serca poslušavcev in delala čudeže spreobrnjenja, tako se je tudi na zunaj pokazalo, da roka božja še ni prikrajšana. Od prvih evangelijskih oznanjevalcev beremo v Djanju aposteljnov (2, 4): „In so bili napolnjeni vsi sè sv. Duhom in so začeli govoriti v mnogoterih jezikih, kaker jim je sv. Duh dejal izgovarjati. Prebivali so pa v Jeruzalemu Judje, bogaboječi možje iz vsakega naroda Vsi pa so stermeli in se čudili rekoč: Glejte, niso li vsi ti, kateri govore, Galilejci? In kako mi slišimo vsaki svoj jezik, v katerem smo rojeni?“ Tak čudoviten dar jezikov je dodelil dobri Bog tudi sv. Antonu. Francozi, Španjci, Lahi, Nemci, sploh vsi, ki so bili pričujoči, so razumeli svetnika, čeravno je pridigal le v enem jeziku.

K temu čudežu se je pridružil še drugi. Čeravno njegov glas, zavoljo ostrega življenja in zatajevanja ni bil posebno krepek, je imel vender tako čudovito moč, da so ga povsod slišali. Na tisoče je bilo vedno okrog njega ljudi; vender je bilo vse tiho, brez gneče in šuma.

Na velikonočni praznik je bil naš svetnik naprošen, da bi imel slavnostni govor v stolni cerkvi. Precej in z veseljem je bil pripravljen vstreči tej pobožni želji. Ob določeni uri zapusti samostan in stopi na pridiznico. Kar se sredi govora spomni da so mu predstojniki zapovedali pri konventni sv. maši peti na koru Alleluja, keterega drugega sobrata pa on tudi ni bil naprosil, da bi ga nadomestil. Kako toraj popraviti to zamudo?

S terdnim zaupanjem se oberne Anton k svojemu ljubemu Zveličarju, ki je rekel: „Vse karkoli prosite v molitvi, ako verujete, bote prejeli.“ (Mat. 21, 22).

Živa pa je bila vera sv. Antona, to nam kaže vspeh njegove molitve. V pridigi nekoliko preneha, kakor bi se hotel oddehniti. Mej tem časom pa ga kar naenkrat zapazijo njegovi sobratje na koru in ga slišijo z milim glasom peti Alleluja. Kaker je nenadoma prišel, tako hitro je zopet zginil in nadaljeval pridigo. Nič nam ni na tem, ako se sedanji brezverci spotikajo nad takimi dogodbami, ter jih pripisujejo srednjeveški lahkovernosti. Veren človek dobro ve, da pred Bogom ni nobena reč nemogoča.

Čeravno je pridigarska služba dajala našemu svetniku dovolj opraviti, je vendar nevtrudljivo delal v samostanu za blager svojih sobratov. Ker je druge nadkriljeval s čednostmi in učenostjo, so mu predstojniki tudi v Monpeljéru izročili službo bogoslovskega učenika. Kaker more le svetnik, tako skerbno je on izgojeval mlade redovnike, jih napeljeval k pravi svetosti in apostolski delavnosti.

Neki novic je postal mlačen, milosti božje ni dobro rabil in samostansko življenje mu je začelo presedati. Na mestu, da bi se po svetu svojega svetega učenika z večo gorečnostjo poprijel molitve, namestu da bi vestno in natančno zverševal svoje vsakdanje dolžnosti, se je vdal praznim sanjarijam in otožnosti, dokler ga ni hudobni duh tako daleč premotil, da je vergel od sebe redovno obleko in zapustil samostan. Ker mu je poduk svetega učenika jako dopadel, je šel poprej skrivaj v njegovo celico ter mu vkradel knjigo, v kateri je bila silno lepa razlaga svetih psalmov, zložena od samega svetnika. Na pergament pisane knjige so bile v tistem času, ko še ni bilo tiskarstva, silno drage. Lahko si mislimo, kako je bolela ta zguba svetnika. Še bolj pa je bil žalosten zavaljo velikega greha, s katerim je nezvesti novic razžalil Boga in postavil svojo dušo v nevarnost pogubljenja.

Kaker v vsaki zadevi tako se je sv. Anton tudi v tej zatekel k molitvi. Preserčno in dolgo je prosil Boga, naj skaže vsmiljenje nesrečnemu novicu in naj stori, da zopet dobi vkradeno knjigo. Njegova prošnja je bila čudežno vslišana. Kaj se zgodi? Ko je tatinski begun hotel iti čez neki most, se mu kar

nenadoma prikaže neki mož v strašni podobi. Divje ga pogleda, zavihti nad njim sekiro in zavpije: „Nazaj, nesrečnež! poverni kar si vkradel, drugače te vbijem in v vodo veržem“. Mladeniču so stopali lasje po koncu in od velicega strahu se zgrudi kaker mertev na tla. Naenkrat pa plane kvišku in hiti na vso moč v samostan. Ves skesan se verže pred svetnika in ihteč ga prosi odpuščenja. Svetnik mu ves vesel in ginjen odpusti ter ga poljubi. Skupaj poklekmeta in prosita za milost stanovitnosti v redovnem stanu, katero je novic tudi dobil.

Drugi čudežni dogodek, ki se je zgodil v Monpeljeru je sledeči. Blizu frančiškanskega samostana je bil ribnik, v katerem je bilo polno žab. Nепrestano žabje regljanje je močno motilo frančiškane v molitvi in učenju. Čeravno je bil sv. Anton v molitvi ves vtopljen in kaker zamaknjen, je vender tudi njega motila ta žabja godba. Ko so nekega dne žabe zopet na vso moč regljale in kar niso hotele prenehati, se svetnik ni mogel več zderžati. V sveti nejevolji gre vunkaj k ribniku, blagoslovi žabe ter jim v imenu Jezusovem zapove molčati.

Od tega trenutka naprej ni od vseh tisoč žab v ribniku ne ena več regljala. Ribniku so dali od tega časa naprej ime Antonov ribnik. Ljudje v bližini ribnika so opazili, da žabe sicer niso zgubile zmožnosti regljanja, ker berž so se zopet oglasile, ako so jih prenesli v drugo vodo. Ako so pa od drugod žabe prinesli ter jih vergli v ribnik, so kar naenkrat vmolknile, naj so bile poprej še tako glasne. Tako je Gospod stvarjenja svojemu zvestemu služabniku dodelil ne le moč čez serca ljudi, temuč podvergel je njegovi volji tudi nespametne stvari, ker se je on tako popolnoma vselej vklonil volji svojega stvarnika. V resnici, ko beremo take dogodke, moramo s celim srcem vsklikniti: „Gospod, le malo pod angelje si človeka ponižal, s častjo in slavo si ga ovenčal ter ga postavil čez dela svojih rok“. (Ps. 8.)

IX. Poglavje.

Sv. Anton v Tuluzu. — Osel časti Boga in osramoti ljudi. — Praznik Marijinega vnebovzetja.

Mesto Monpeljér ni vživalo dolgo časa sreče, da je imelo v svoji sredi sv. Antona. Kaker je hodil naš Zveličar vedno od kraja do kraja, tako je vodil duh božji našega svetnika od me-

sta do mesta, da je spričeval resnico in oznanjeval sv. vero. Kmalu po veliki noči l. 1225 je zapustil Monpeljer ter šel v Tuluz, da bi tudi v tem mestu branil in vterdil sv. vero. Prederznost in ošabnost krivovercev je bila namreč tam prikipela do verha. Tukaj so bila najbolj vgodna tla za njih peklenko življenje in početje. Nikjer niso bili tako varni kot tukaj. V močno vterjenem gradu je prebival grof Rajmund VI. Kaker večina francoskih plemenitašev, tudi ta ni ostal zvest pravi veri, temuč popolnoma je bil na strani krivovercev. Od teh puntarjev je pričakoval pomoč in upal postati edini gospod na južnem Francoskem. Z veseljem jih je sprejel v mesto, ž njimi skupaj razdeval cerkve in samostane, preganjal katoličane, z lepimi obljubami slepil papeža in kralja ter se jim norčevaje in smeje celo s prisegami zavezaval. Leta 1222 je vmerl nagle smerti in njemu je sledil nič boljši sin Rajmund VII. Take so bile razmere, ko je prišel sv. Anton s pomladi l. 1225 v Tuluz. Sovraštvo krivoverstvu, ljubezen zapeljanim je bilo tudi tukaj njegovo vodilo. Goreč za čast Božjo je berž napovedal vojsko krivi veri. Nauke sv. katoliške vere je branil sè vso močjo svoje velike zgovornosti, z apostolsko gorečnostjo, z nevstrašenostjo Janeza Kerstnika in čudežno močjo Duha božjega.

Prav posebno pa je on zagovarjal katoliški nauk o resnični pričujočnosti Kristusovi v Najsvetejšem zakramentu. Kaker vsi zaslepljeni krivoverci nočejo zaupati vsemogočnosti božji in le to verujejo, kar more njih slepa pamet zapopasti, tako so tudi Albigenzi tajili pričujočnost Kristusovo v presvetem zakramentu.

Ko je nekega dne svetnik pridigoval v mestu Burž, se je hotel neki krivoverec Giald, ki je bil po rodu jud in glava močne stranke v mestu, ž njim prepirati o resnični pričujočnosti Kristusovi v Najsvetejšem zakramentu. Sv. Anton je bil precej pripravljen k takemu razgovoru in oba sta določila čas in kraj za to. Giald je prišel ob določeni uri in razgovor se prične. Ali kmalu ga svetnik s krepkimi dokazi tako užene, da ni mogel najti nobenega vgovora več. Toda napuhnjeni krivoverec se ni hotel tako naglo vdati, ker ga je bilo sram, da ga je svetnik pred toliko ljudmi tako sijajno premagal. Dolgo je premišljeval, kako bi se izvil, slednjič pa pravi: „Z besedami me premagaš, ker si učen, pa prejdimo k dejanju, potem se bo videlo. Če si res služabnik Kristusov, se morajo tudi nad teboj spolniti besede

sv. pisma: „Gospod je delal ž njimi in je besedo poterjeval s čudeži, kateri so se po tem godili.“ (Mark. 16, 20.) Pokaži mi čudež, potem hočemo verovati evangeliju jaz in mnogo mojih tovarišev. Svetnik odgovori: „Jaz upam v mojega Zveličarja Jezusa Kristusa, ki mi bo v vaše podučenje milostno podelil to, kar zahtevaš“. „Dobro, pravi krivoverec, jaz bom zaperl osla ter mu tri dni ne bom dal nobene klaje. Potem ga bom pripeljal pred zbrano ljudstvo ter položil predenj najboljšo hrano. Ob ravno tistem času moraš biti ti na mestu in seboj prinesi telo Gospodovo, kaker ti to imenuješ. Ako bo osel hrano popustil in molil zakrament, hočem brez odlašanja sprejeti katoliško vero.“

Brez obotavljanja svetnik sprejme to poskušnjo, ker je čutil v sebi moč Najvišjega in potrebno zaupanje v pomoč Jezusa Kristusa.

Določeni dan se je zbrala silna množica ljudstva na velikem mestnem tergu, da bi bila priča čudeža. Gialda, ki je peljal sestradanega osla, je spremljalo na določeni kraj mnogo krivovercev.

Sv. Anton je v bližnji cerkvi opravil daritev sv. maše in po sv. maši gre tudi on z Najsvetejšim na terg. Spremljali so ga mnogi dominikani in frančiškani in množica dobrih katoličanov z gorečimi svečami v rokah. Giald vstavi osla na določenem prostoru ter postavi predenj polno rumenega oysa. Zdaj se približa svetnik, povzdigne presveti zakrament in nagovori žival: „Sè vsemogočnostjo našega stvarnika in v njegovem imenu, ki ga tukaj, čeravno nevreden deržim v svojih rokah, ti zapovem, pridi nemudoma semkaj, skaži dolžno čast tistemu, ki te je vstvaril, da ti zaslepljeni ljudje spoznajo, da je vse podložno njemu, našemu stvarniku, ki stopa na povelje mašnika na altar“.

Tako je govoril svetnik. In glej čudo! Vboga sestradana žival popusti hrano, se počasi približa sv. Antonu ter s pripognjeno glavo in kleče počasti svojega stvarnika v Najsvetejšem zakramentu.

Veselo so vskliknili katoličani nad toliko zmago presv. zakramenta, krivoverci so se pa osramoteni hitro pozgubili. Giald je bil mož beseda. On in vsa njegova družina je sprejela katoliško vero. Pozneje je sezidal lepo cerkev v čast sv. Petru. Njegovi vnuki pa so sezidali še eno drugo in dali v kamen vsekati omenjeni čudež.

Drugi popolnoma enak čudež je storil sv. Anton tudi v Rimini na Laškem. Vading, učeni letopisec frančiškanskega reda, pripoveduje sicer le o gori povedanem čudežu. Azevedo iz Jezusove družbe, velik častivec našega svetnika, pa pripoveduje v svojem lepem življenjepisu sv. Antona tudi o čudežu z oslom Bonvila, ki se je zgodil v Rimini ter se sklicuje na zvestega zgodovinarja Arbustija.

V samostanih in povsod, kjer se skupno v koru opravljajo duhovne molitve se pri prvi uri bere martirologij, zapisnik marternikov in svetnikov, s katerim se za naslednji dan napovedo godovi in prazniki. Dandenes je v navadi le rimski martirologij. Ob času sv. Antona so pa imele neketere škofije svoje lastne. V tuluški škofiji se je vpeljal martirologij Uzuarda, ki pa ni bil od papeža poterdjen. Ta knjiga je dala priložnost, da se je čast Marijina zdatno povišala in da je dobil sv. Anton neko posebno veliko milost.

Sv. Anton je namreč terdno verjel, kar se zdaj splošno veruje, da je bila Marija Devica z dušo in telesom v nebesa vzeta. V omenjeni knjigi pa se je ta praznik sicer omenjal in se tudi povedalo, da je bila Marijina duša vzeta v nebesa, ali glede telesa se ne le ni to terdilo, temuč dostavljalo se je celo nekaj besed, ki niso bile v čast nebeške kraljice. Ker se je tedaj rabila ta knjiga tudi na koru frančiškanskega samostana v Tuluzu, je to spravilo svetnika v veliko žalost in zadrego. Kako bi mogel tudi on, tako ljubeč otrok Marijin, poslušati besede, ki niso bile v čast nebeške matere? Kaj je hotel storiti, ko ga je glas zvončka klical na kor? Od skupne molitve izostati mu je bilo težko, ker je bil natančen tudi v manjših rečen. Na koru biti in sè svoje navzočnostjo tako rekoč potrditi one besede, se mu je zdelo nemogoče. V tej zadregi se je on poslužil pravice, ki jo imajo v nekih primerih pridigarji in lektorji, ter je iz velike gorečnosti za čast nebeške kraljice od kora izostal. V svoji celici je pokleknil ter se zameknil v premišljevanji Marijine slave v nebesih. Vedno bolj se je vterjevala njegova vera, vedno bolj je bil prepričan, da Jezus gotovo ni prepustil onega svetega telesa, ki je njega nosilo, červem v jed, da ni pustil strohniti nje, katero je tako visoko povzdignil in obdaril z brezmadežnim spočetjem in deviškim materinstvom.

Ko je tako dolgo časa ostal v zamaknjenju in se je nje-

govo serce topilo od veselja nad Marijino slavo, se kar naenkrat zablišči vsa celica v čudoviti svitlobi. Osupnjen se svetnik ozre in zagleda prečudno lepo ženo, obsijano z nebeško svitlobo in slavo. Bila je Marija, katero je on tolikokrat slavil kot hišo božjo, kot skrinjo nove zaveze, kot tron Najvišjega. Bila je Marija, ketere čast in slavo je ravno kar premišljeval in zaradi ketere je ostal v celici. Prijazno se smehljaje stopi ona k svojemu zvestemu služabniku, ga pohvali in zapove, naj ta nauk, da je bila z dušo in telesom v nebesa vzeta, brez strahu vernim oznanjuje. Svetnik je kleče pri nogah svoje ljubeznjive nebeške gospe in matere yžival tolažbo, srečo, veselje in sladkost, ki se ne da popisati. Mej deli sv. Antona je popisano tudi to prečudno, nebeško obiskanje. Svetnik ki je bil o tej Marijini prednosti od nje same podučen, obrača v tem spisu na njeno Vnebovzetje besede sv. kralja Davida: „Ne boš pripustil svojemu svetemu videti trohnobe“ (Ps. 15, 10) in piše: „Vzdigni se, o Gospa, pojdi v svoj mir, ti in skrinja tvojega svetišča“.

X. Poglavje.

Sv. Anton gvardijan v Puiju — Njegova pridiga pri provincijalnem cerkvenem zboru v Buržu. — Njegov dar prerokovanja.

Leta 1225 je imela frančiškanska provincija narbonska, h kateri je pripadal tuluški samostan, provincijalni kapitelj. Pri tem zboru je bil sveti Anton prestavljen iz Tuluza za gvardijana v Puij. Ker je njegovo sveto in blagoslova polno delovanje vže daleč na okrog slovelo, si lahko mislimo, s kolikim veseljem so njegovi redovni sobratje pričakovali svojega novega predstojnika. Svetnik je pa tudi prekosil vse njih pričakovanje. V samostanu je bil najlepši zgled čednosti in svetosti, svojim bratom je bil bolj služabnik ko predstojnik. Vedno je bil prvi na koru pri skupni molitvi in vse je spodbujal sè svojo angeljsko pobožnostjo. Nad vse pa je ljubil in cenil serafinsko vboštvo. Nič terdega, nič odurnega ni bilo nad njim, temuč njegova ljubeznivost in priprosta veselost in dobra volja je vse vabila k spolnjevanju samostanskih dolžnosti, spolnjevanju, ki ima v sebi toliko no-

tranje sreče. Kaker poprej, je tudi zdaj ko predstojnik rad opravljajal najnižja opravila.

Sama delavnost v samostanu pa ni zadostovala njegovi gorečnosti. Zraven službe samostanskega predstojnika je prevzel še službo pridigarja v mestni farni cerkvi. In njegova svetost in neutrudljiva delavnost je kmalu pridobila vsemu samostanu ljubezen in spoštovanje pri ljudeh.

Ko je naš svetnik nekega dne pridigoval v cerkvi mesta Puij, se naenkrat mej poslušavci prikaže neki mož, teka po cerkvi in na glas kliče neko imenitno gospo, kateri je imel izročiti važno pismo. Prestrašena gospa berž odpre pismo in ko je prebere, grozno zavpije. V pismu ji je bilo namreč naznanjeno, da je bil njen sin napaden in vmorjen. Gospa prične jokati in tožiti in tudi poslušalci so bili vsi zbegani, tako da svetnik kar ni mogel nadaljevati pridige. Toda razsvitljen od Boga je spoznal, da oni mož ni bil nihče drugi ko sam hudobni duh. Glasno zapove ljudem, naj se pomirijo, ter pravi: „Žalostna gospa, potolaži se in bodi mirna. Tvoj sin ni vmorjen, kmalu ga boš zopet zdravega videla. Ta poslanec je suženj hudobnega duha, ki je hotel le motiti pridigo in tako ovirati čast božjo in zveličanje duš.“ Ko je svetnik to spregovoril, oni grozni človek zatuli in zgine. To priliko je svetnik porabil in goreče opominjal poslušavce, naj bodo čuječi in naj se varujejo zalezovanja in zapeljivosti hudobnega duha.

V novembru l. 1225 je bil v mestu Burž provincijalni cerkveni zbor, kateremu je predsedoval poslanec papežev. Ker je bil sv. Anton znan kot izversten cerkveni govornik, je bil izbran za pridigarja na zboru. Deloma iz gorečnosti, deloma iz radovednosti je privrelo skupaj toliko ljudstva, da je moral svetnik pridigovati zunaj mesta na prostem. Škof, kanoniki, duhovniki in neštevilna množica ljudi je poslušala sv. moža.

Bilo je lepo, jasno popoldne, le sonce je močno pripekalo na mirno, v svetnika vso zamaknjeno množico. Kar nenadoma se nebo zatemni, silen vihar nastane, strašno začne germeti in treskati. Vsi so prestrašeni in vsaki misli na hitri beg v mesto. Sv. pridigar pa zakliče: „Serčni bodite in ne genite se z mesta. Zagotovim vas v imenu božjem, ne kapljica dežja ne bo padla na nobenega izmed vas. Vsi so verjeli svetniku in ga poslušali do konca. Bog je storil velik čudež. Na kraju, kjer je bilo zbrano

Ljudstvo, je bilo vse suho, okrog pa vse polno luž in toče. Serčno je sv. Anton Boga zahvalil za vse dobro in se vesel vrnil v svoj samostan.

Vedno bolj se je širila slava svetnika in ž njim tudi ugled in spoštovanje frančiškanskega reda. V raznih mestih so ljudje pobožnim redovnikom sezidali samostane. Prav lep samostan so postavili v mestu Limož, kjer je imel naš svetnik l. 1226 postne pridige. Mej eno pridigo o terpljenju Gospodovem v stolni cerkvi se je nad njim zgodil veliki čudež „bilokacije“, to je, pričujočnosti na dveh krajih ob enem in istem času. Sredi pridige preneha za nekoliko minut in v tistem času stoji sredi mej sobratih na koru. Ko prebere neko berilo iz jutranjic zopet zgine in nadaljuje pridigo. Lahko si mislimo, kolik vtisek so napravili taki čudeži in koliko moč so imele njegove pridige. Njegovo gorečnost za zveličanje duš in njegov preroški dar nam spričuje naslednja dogodba.

Ko je bil sv. Anton gvardijan v Puiju, je živel tamkaj neki mlad odvetnik, ki razun kersta ni imel mnogo katoliškega na sebi. Njegovo brezversko in gerdo življenje je bilo vsem znano. Vse se ga je ogibalo, le sv. Anton mu je povsod, kjerkoli ga je srečal, skazoval nenavadno čast. Odkril se mu je in skoraj do tal priklonil. Odvetnik se zanj še zmenil ni ter se le norčeval iz priprostosti redovnika. Ker je pa svetnik le vedno ponavljal svoje poklone, zgrabi odvetnika jeza, ker je mislil, da se ž njim norčuje. Ves divji se vstavi in zakriči: „Zahvali Boga, da si menih, drugače bi te prebodel, ker se deržneš očitno me postavljati v zasmehovanja. Kaj me nadleguješ s temi pokloni?“

Ponižni služabnik božji mu pa mirno in ljubeznjivo odgovori: „Ljubi brat, ne da bi te zasmehoval ali nadlego ti delal te častim, temuč ker te v resnici spoštujem. Kako srečen si ti! Serčno sem jaz Boga prosil, naj bi smel preliti zanj svojo kri. Ta moja prošnja ni bila vslišana. Ti pa boš nekega dne vmerl kot marternik Jezusov, tako mi je Gospod razodel. Ali naj ne skazujem največe časti tebi, ki ti je Gospod prihranil toliko milost? O ljubi brat, rotim te, spomni se moje vboga duše, keder napoči za te ta častitljivi dan“.

Na glas se odvetnik zasmee in gre svojo pot naprej. Ljubeznjivost svetnika in njegov krotki glas ga je popolnoma potožil in neki nenavadni mir je čutil v svojem sercu. To prero-

kovanje je pripisoval le dobrovoljnosti redovnika in nekaj časa še mislil ni več na to. Pa čez nekoliko let se je popolnoma spremenil. Veči del svojega premoženja je razdelil mej vboge in šel sè svojim škofom celo v sv. deželo. Sè sveto gorečnostjo je pri neki priliki branil sv. vero v pričo mnogo mohamedanov. V svoji nadydušenosti se jim je derznil očitati njih zaslepljenost, imenoval je Mohameda krivega preroka, gerdega goljufa, zapeljivca, sinu pogubljenja, ki vže davno gori v peklu in toliko ljudi spravlja v pogubljenje. Silno je to mohamedance razkačilo. Zgrabijo ga, zvežejo. grozno martrajo tri dni in četerti dan ga vmore. Mej potjo na morišče pove svojim tovarišem prerokovanje sv. Antona in jih prosi, naj svetniku naznanijo, da se je spolnilo.

V ravno tistem mestu Puiju je povedal svetnik neki pobožni, dobrotljivi ženi, da bo dobila sinu, ki ga je Bog za nekaj velikega odločil v cerkvi božji. On bo namreč stopil v red sv. Frančiška, bo sveto v njem živel in nazadnje prelil svoja kri za sv. vero. Tako se je tudi zgodilo. Žena dobi krepkega dečka, kateremu pri sv. kerstu da ime Filip. Srečna mati ga sè vso skerbjo izredi v strahu božjem. Kot mladenič postane frančiškan. Pozneje je šel v Palestino in bil tamkaj z mnogimi drugimi kristijani vmorjen zavoljo sv. vere 7. marcija 1289.

Sv. Ludovik,

škof, spoznavavec prvega reda sv. Frančiška.

P. C. L.

11. Poglavje.

Pastirsko delovanje sv. Ludovika in njegova
zadnja bolezen.

Odkar je bil Ludovik v škofa posvečen je vse svoje moči v to vporabljal, da bi duhovno čredo, ki mu je bila izročena, srečno vodil po poti večnega zveličanja. Čas, kar mu ga je ostajalo, je obračal v to, da je grešnike budil k pokori. Njegove pridige pa so bile tako podučne in prepričevalne, da ni samo

grešnike omehčal, ampak tudi mnogo judov in nevernikov k pravi katoliški veri spreobernal. Ni mu pa zadosti bilo, da je le v svoji škofiji misijonaril, tudi na drugih krajih, zlasti po Francoskem, je pogostokrat seme božje besede sejal z največim uspehom. Tako je enkrat tudi v Parizu v pričo mnogoštevilnih, imenitnih in učenih poslušalcev pridigal in si sè svojo učenostjo in zgovornostjo vseh hvalo pridobil. Ta njegov posebni dar govorjenja, se je pa še lepše svetil vsled velike ponižnosti in priprostosti njegovega vedenja. Na pridiznici ni imel nikoli škofovskih znamenj; le v priprosti obleki redovnika svetega Frančiška je nastopal, in to je tako vplivalo ne poslušalce, da so bili že gignjeni, preden je govoriti pričel. Ni torej čuda, da so njegove pridige rodile obilo sadu in da se je vsled njih tudi mnogo čudežno spreobrnjenje prigodilo.

Ko je na priliko neki dan v Montpeljeru pridigal, je popridigi k njemu pristopila neka gospa, Roza Villars, ter ga prosila, naj blagoslovi otročiča, ki ga je v naročju imela in je bil zelo bolan. Svetega škofa je genilo toliko zaupanje vboge matere, blagoslovil je bolnega otroka ter se ga z roko doteknil. In ozdravel je pri tisti priči. Neka žena, ki je imela neznosljivo bolezen v glavi, je ozdravela, ko je svetnik roko na njo položil, neka druga pa, ko se je samo robu njegove obleke doteknila.

Tuluška škofija se je kmalu na vse strani zboljšala, ko je imela tako gorečega višjega pastirja. To je svetega očeta Bonifacija VIII. nagnilo, da je tudi sosedno škofijo, Pamijersko, Ludoviku v oskerbovanje izročil. Ludovik pa, koliker je bil višjepovzdignjen in koliker bolj češčen, tolikanj bolj se je pred Bogom in pred ljudmi poniževal. Ničesar ni bolj goreče želel, kaker da bi se mogel škofovske časti znebiti in v kakem tihem samostanu brez posvetnih skerbi le za Boga in za svoje dušno zveličanje živeti. Začel je tedaj resno na to misliti, da bi se odpovedal škofovski časti. Neketeri znanci so mu prigovarjali, naj tega nikar ne stori; zakaj ljudje bi sodili, da mu poguma in požertvovalnosti primanjkuje. Ludovik jim je pa odgovoril, da ga ne plaši težavno delo in mnoge skerbi škofijstva, temuč le zato se hoče odpovedati, ker ni sposoben vse dolžnosti vestnega škofa tako dopolniti, kaker je potrebno. Tudi mu ni mar za to, kako ga bo sodil svet, zadosti da se bremena reši. Kar je namerjal, to je tudi storil; večkrat se je odpovedal, ali zastonj, v Rimu

njegove prošnje niso vslišali; naposled je sklenil, da gre osebno v Rim in poprosi Kristusovega namestnika, da njegovo odpoved sprejme. Toda Bog je drugače sklenil; oprostiti ga je sicer hotel, pa oprostiti s tem, da ga je poklical k sebi v nebesa, da mu tamkaj da plačilo za njegovo, sveto čednostno življenje.

V poletnem času leta 1297 je bilo, ko ga je njegova sestra kraljica Blanka povabila, naj pride k nji v Barcelono. Šel je tedaj tja in se nekaj časa pri nji mudil. Tisti čas je posvetil v Barceloni frančiškansko cerkev svetega Miklavža. Ko se je pa vračal od tam v Tuluz, je mej potom obiskal v Taraskonu imenitno svetišče svete device Marte, kateri na čast je imel slavnostni govor. Od Taraskona je šel proti Provansi in ko je prišel v mesto Brinjole, ki je bilo njegovo rojstno mesto, ga je napadla huda merzliza, tako da se je moral tamkaj vstaviti. Bog mu je razodel, da se njegovo življenje koncu bliža, in to ga je tolikanj oveselilo, da je svojemu spremljevalcu frančiškanku poln radosti tako le govoril: „Glej, jaz sem blizu smerti in to me jako veseli, ker po nevarni vožnji na širokem in vihnem morju tega sveta, sem srečno dospel do varne loke, po kateri sem tolikanj hrepenel in kjer bom oproščen tudi škofijskih skerbi. Ne čutim se dovolj zmožnega škofovskim dolžnostim zadostovati, in želim se jih oprostiti, ker me ovirajo edino le na Boga misliti in za svoje zveličanje delati. O pač je škofovska čast res velika, pa težavna je tudi, in zato sem vesel, da se je bom mogel zdaj oprostiti s smertjo.

Ker je dobil iz Rima dovoljenje, da sme, akoravno redovnik svetega Frančiška, oporoko nerediti, je to tudi za časa storil. V nji je naročil, da želi biti pokopan v frančiškanski cerkvi v Marselji. Svete cerkvene posode, ketere si je preskerbel potem, ko je bila že svete obljube naredil, je zapustil trem samostanom, namreč v Marselji, v Esu (Aix) in v Tuluzu, katerim je namenil tudi obilo denarno miloščino.

Vsakemu frančiškanku, ki ga je spremljal in ž njim živel, je zapustil v spomin kako dragoceno knjigo. Patru Viljemu od Kornelijana je daroval svetega Tomaža in sveto pismo, katero je od svojega očeta kralja v dar dobil; patru Berengariju od Boska je podaril drugo sveto pismo; patru Petru Kokardi je razen svetega pisma zapustil tudi dragoceno življenje svetnikov. Kar je še knjig ostalo, je naročil, da se razdelijo patru Petru

Starijeru in patru Frančišku Bruniju, ki sta bila navadna njegova spremljevalca in tovariša. Brinjoljskemu samostanu je namenil precej denarja v ta namen, da se v cerkvi svete Klare v Asizu sezida kapelica svetega marternika Lovrenca.

12. Poglavje.

Ludovikova smert in prenesenje njegovega trupla v Tuluz.

Potem ko je Ludovik svoje pozemeljske reči v red spravil, je vse svoje misli v to obračal, da se na srečno smert pripravi. Ves čas svoje bolezni je poterpežljivo prenašal vse bolečine, ker je vedno imel pred svojimi dušnimi očmi najlepši zgled poterpežljivosti Jezusove. Njegov duh je tako rekoč že tukaj na zemlji okušal nepopisljivo slast nebeškega veselja in je bil vedno v Boga vtopljen, zlasti ko je bil pobožno pri sveti maši, ketera se je vsaki dan v njegovi bolniški izbi brala. Ko se je njegova bolezen vedno hujšala, ga vprašajo, kedaj želi sveto popotnico prejeti, in določil je za to sveto opravilo praznik vnebovzetja prečiste Device Marije. Vsled hude bolezni je zelo opešal, tako da ga je bilo sama kost in koža in da se sam kar nič geniti ni mogel. Ko je pa tisti praznik duhovnik prišel s svetim Rešnjim Telesom v njegovo izbo, je zbral vse svoje moči ter s pomočjo strežnikov iz postelje stopil in svojemu Odrešeniku na proti šel. Z nepopisljivo pobožnostjo in gorečnostjo je kleče prejel sveto obhajilo.

Koliker bolj se mu je potem smertna ura bližala, tolikanj večje veselje je občutil v svoji sveti duši. Kaker da bi se svojimi telesnimi očmi že gledal njega, kterega je tolikanj ljubil, tako jih je imel vedno proti nebu obrnjene, in v tem gledanju je pogostokrat kaker zamaknjen glasno klical: „Molim te in častim, najsvetejši gospod Jezus Kristus, ki si se svojim svetim križem svet odrešil!“ Mnogokrat je tudi pobožno izgovoril te-le besede: „O Gospod, nikar se ne spominjaj pregreškov moje mladosti in moje nevednosti!“ Rad se je mej hudo boleznijo spominjal svoje ljube nebeške matere, brez madeža spečete Device Marije, katero je vedno z otroško ljubeznijo ljubil in se njenemu mogočnemu varstvu priporočal; zaporedoma je tudi v tej sili iz-

govarjal njeno presladko sveto ime in jo pozdravljal z angeljevim pozdravljenjem. Zdelo se je, da mu je bilo sveto ime Marija kaker med sladko, s takim veselim zadoščenjem ga je ponavljal. Ko so ga vprašali, zakaj tako pogostokrat to ime izgovarja, je odgovoril: „Ah, vesel sem, ker bom zdaj zdaj vmerl in prečista Devica Marija mi bo v pomoč prihitela!“ In tako je tudi bilo; kmalu potem je svojo sveto dušo izdihnil v naročju svojega nekedanjega učenika, patra Jakoba od Euze. Njegova zadnja beseda je bila: „Marija“. To se je zgodilo 19. avgusta 1297 ko je bil še le 23 let in 6 mesecev star, v ravno tistem mestu in tisti hiši, kjer je bil rojen.

Tisti trenotek, ko je ta sveta angeljska duša zapustila dolino solz in se preselila v naročje večnega Boga, je neki pobožen frančiškan v zamaknjenju videl, kako so jo mnogi angeli spremljevali in slovesno v nebesa nesli, in slišal je tudi iz mnogih angeljskih ust vesele besede: „Tako vmerje tisti, ki v čistosti in nedolžnosti Bogu služi!“

Kaker smo že enkrat omenili, je bil Ludovik lepe telesne postave; njegov obraz je imel nekako angeljske poteze, glas njegov je bil prijeten in mehek in vse njegovo obnašanje je razodevalo dobrotljivost in krotkost njegovega serca. Antifona ali predglasnica, katero molimo v duhovnih urah na dan njegovega praznika, prav lepo opisuje Ludovika, ko pravi: „Spomladna roža ljubezni, lilija devištva, žareča zvezda, Ludovik, posoda svetosti, prosi za nas Gospoda“.) Ludovik je bil podoben spomladanski cvetoči roži, zavoljo goreče ljubezni do Boga in bližnjega; liliji zaradi svoje neomadeževane nedolžnosti; žareči zvezdi zavoljo svoje modrosti, in posoda svetosti je bil zavoljo družih svojih prelepih čednosti.

Po smerti se ni njegov obraz kar nič spremenil, zdelo se je, ne kaker da bi bil mertev, ampak da v sladkem spanju mirno počiva. V Brinjolskem gradu so bile velike priprave za njegov pogreb, kaker se je to spodobilo za škofa in za kraljevega sinu. Še bolj slovesno pa je bilo njegovo prenesenje iz Brinjola v Marseljo, pri katerem so tudi nebesa njemu v čast sodelovala. Ko so namreč njegovo truplo v slovesnem sprevodu

*) „Rosa vernaus charitatis, lilium virginitalis, stella fulgens, Ludovice, vas sanctitatis, ora pro nobis Dominum“.

nesli proti Marselji, so se okolu njega prikazali svitli ognjeni žarki ter ga obsevali z nebeško svitlobo. Nešli so pa to sveto telo, kaker je sam že poprej naročil v svoji poslednji volji, v cerkev redovnikov svetega Frančiška, in po cerkvenih molitvah so ga tam pokopali v sredi kora. Nekaj dni pozneje so ga pa neketeri videli povzdignjenega na glavni oltar, oblečenega v krasno škofovsko obleko; njegov obraz je bil svital ter je naznanjal, da njegova duša že vživa večno nebeško srečo. —

„Tako vmerje tisti, ki v čistosti in nedolžnosti Bogu služi“ so prepevali angelji ob Ludovikovi smerti, kaker je pobožni menih slišal v zamaknjenju. Želiš tudi ti, dragi bravec, enako svetemu Ludoviku srečno vmreti, potem si moraš tudi prizadevati, njemu enako živeti, zakaj kakeršno življenje, taka smert. Ako si prizadevaš, da po zgledu svetega Ludovika svoje serce od sveta in njega nečimernosti odtergaš in Bogu popolnoma posvetiš, ako si prizadevaš, da se v sveti ljubezni z Bogom zediniš, o potem si bodi svesti, da bo tudi tvoja smert sladka in dragocena v božjih očeh, kaker je bila smert svetega škofa Ludovika.

Za mesečni shod tretjega reda.

Razveseljevanje zaderžava v pobožnosti.

„Veselite se vselej v Gospodu; še rečem, veselite se“, ¹⁾ tako je spodbujeval sveti Pavel apostelj Filipljane. Torej Bog ni vstvaril človeka, da naj bi bil žalosten, ampak da bi z veseljem delal za zveličanje svoje duše, in le enega svetnika ne boš našel, ki bi bil čmeren, otožen in nemiren v svojem sercu. Veselili so se, kaker naš oče sv. Frančišek, ki je prepevaje hvalil Boga, in od svojih duhovnih otrok ni nigdar térjal, da naj bodo žalostni. Zakaj on je dobro vedel, da samo tistikrat lahko mislimo na Boga in lahko in dobro molimo, keder smo mirnega serca in veseli. Vedi pa, blagovoljni bravec, da je pa tudi veselje, ki človeka odvrča od dobrega in vleče v greh, je namreč tudi

¹⁾ Fil.p. 4, 4.

pregrešno razveseljevanje in zato je pisal sveti apostelj Pavel: „Veselite se vselej v Gospodu“. V Gospodu se pa ljudje ne veselijo, keder je v nevarnosti nedolžnost in sveta čistost; in tako pregrešno razveseljevanje je prepovedano ne samo udom tretjega reda, ampak tudi vsem kristijanom. Zakaj razveseljevanje, ako ni „v Gospodu“, odvrča od pobožnosti in vleče v greh.

1. Dandanašnji se razveseljujejo in kratkočasijo neketeri z raznimi igrami, drugi na lovu, tretji na izletih; eni z veselicami, drugi s plesom in tako dalje. Gdor hrepeni po takih veselicah, misli naj bolj, kako bi se lepo oblekel, kako bi se tam vedel, kaj bi delal; že po več dni poprej se pripravlja na veselico in komaj je čaka; seveda ta čas ne misli dosti na molitev in na Boga; molitev ali opušča ali pa jo zelo raztreseno opravlja; svetih zakramentov ne prejema, ker ne vtegne, ali pa veselja ne čuti po njih. Kaj se godi na veselicah? Dobrega navadno ne vidiš in ne slišiš dosti, pač pa reči, ki ti potem nemirno vest delajo. Kakšen si po veselicah? Ako se ti je dobro sponeslo, se veseliš, samo o veselici govoriš in že komaj čakaš prihodnje; ako se ti je pa slabo sponeslo, ako so bile druge lepše oblečene kaker ti, ali so z drugimi bolj govorili kaker s tabo, ali ako se ti je zgodila kaka nesreča, in so se s tabo norčevali, si nevoljen, nemiren in se vedno spominjaš in čutiš, da si bil ponižan, ali zaničevan, ali osramoten. Zato moliš zopet raztreseno ali pa tudi opuščaš molitev. Ako ne moliš, ali prostovoljno raztreseno, ne dobivaš pomoči od Boga; kako boš pa premagoval skušnjave, in se varoval greha brez božje pomoči? Povej odkritoserčno, ako si bil na kaki tudi nedolžni veselici, na ženitnini, kako si ta dan opravil svoje molitve, posebno pa večerno? Skušnja te torej uči, da razveseljevanje, ako ni nedolžno in zmerno, raztresa, notranji mir kali in tako zaderžava in vleče od pobožnosti.

2. Kaker kristijan si dolžan podoben biti Kristusu, zakaj sveti apostelj Pavel piše: „Ketere je poprej vedel, jih je tudi poprej odločil, da bodo enaki podobi njegovega Sinu“. ¹⁾ Kristus pa ni vžival veselja sveta; od rojstva v zapuščenem hlevu do smerti na križu je živel v vboštvu, postil se, učil, molil in dobrote skazoval, in za vse to so ga farizeji in drugi zaničevali, zasmehovali in preganjali, dokler ga niso križali; ravno tako ne

¹⁾ Rim 8, 29.

sme nobeden kristijan iskati veselja, zločnosti, ne sme bežati pred zatajevanjem, ne vdan biti počutnemu razveseljevanju. Kristus ni mehkužno živel in ni nigdar pohvalil takega življenja, zelo in pogosto je pa priporočeval zatajevati se. „Ako gdo ne sovraži svojega življenja, ne more biti moj učenec“. ¹⁾ „Ako hoče gdo za mano priti, naj zataji sam sebe, in naj vzame svoj križ, in naj hodi za mano“ ²⁾ je rekel Jezus, in te njegove besede veljajo vsem. Vsaki, naj bo mlad ali star, v tem ali onem stanu, vsaki mora hoditi po ozki, stermi in ternovi poti pokore in zatajevanja; vsaki mora sovražiti sebe in svet, ogibati se sveta in pregrešnega in nevarnega razveseljevanja, ako hoče biti Kristusov učenec in se zveličati. Tistim, ki živijo njemu nasprotno in zoper njegov nauk, je večkrat rekel: „gorje“, kaker: „gorje vam bogatim; zakaj svoje oveseljenje že imate“ ³⁾ (ker tolažbe, miru, veselja in vse sreče le v tem svetu iščete). „Gorje vam, siti, zakaj stradali boste. Gorje vam, ki se zdaj smejete“ (v nečimernem in grešnem razveseljevanju), ker žalovali in jokali boste“. ⁴⁾

Nečimerno razveseljevanje pa ne ovira samo v dobrem, ampak tudi v greh vleče. „Ves svet v hudem tiči“, je rekel sveti Janez evangelist o svojem času ⁵⁾. Kamerkoli se ozreš, tudi dandanašnji zagledaš polno hudobij, slabih zgledov, pohujšanja pri mladih in starih. Z nepopolnimi, spridenimi in hudobnimi živeti in se ne pokvariti, je zelo težavno, zakaj zgledi, posebno pa še slabi, vlečejo, pravi latinski pregovor. Ena garjeva ovca okuži deset zdravih; in sveti Bernard je rekel: „Po ternju se valjati in se ne obosti, to more storiti vsemogočni Bog, pa ne tvoja čednost“. ⁶⁾ In sveti Duh pravi: „Gdor se dotakne smole, se ž njo vmaže: in gdor se peča s prevzetnežem, se bo prevzetnosti navzel“. ⁷⁾ Ako se torej še tako varuješ in se nočeš pohujšati, se boš počasi navzel slabosti in slabih naya družva, kaker dima, ako si mej kadivci. Ali ti niso znane be-

¹⁾ Luk. 14, 26.

²⁾ Mat. 16, 24.

³⁾ Luk. 6, 24.

⁴⁾ Luk. 6, 25.

⁵⁾ 1. Jan. 6, 19.

⁶⁾ Ser. 48. in Cant.

⁷⁾ Sir. 13, 1.

sede svetega Pavla: „Ali ne veste, da malo kvasu vse testo okisa?“¹⁾ in zavoljo tega je pisal Tesaloničanom: „Zapovemo vam pa, bratje, v imenu Gospoda našega Jezusa Kristusa, da se ločite od slehernega brata, ki nerodno živi.“²⁾ Kaj pa vidiš in slišiš na veselicah? Te spodbujajo k pobožnosti, k molitvi? Veči del današnjih veselice je prava kuga, veliko jih okuži in okuženih malo ozdravi. Veselice, posebno, ker so goste, učijo zapravljanja; zakaj na veselico gre vsak koliker more lepo oblečen; v eni in tisti obleki biti na dveh veselicah, si ne upa nobena gospa in gospodična, treba torej za vsako veselico, nove obleke; koliko treba dati za novo obleko, pa dobro ve mož, vejo stariši. Človek pa ni zadovoljen na veselici se samim gledanjem in poslušanjem, napasti hoče telo z dobro jedjo, napojiti z dobro pijačo, in zato učijo veselice ne samo zapravljanja, ampak tudi nezmernosti v jedi in pijači. Tega se prav lahko prepričaš, ako gledaš, ko se vračajo domov z veselice pozno po noči ali še celo zjutraj. Na eni sami veselici napravijo, kar so si cel teden kervavo zaslužili in drugi dan potem, koliko delavcev pride delat? Zaslužek so napravili, dan zgubili in svojo dušo vmazali; in to je naj bolj žalostno, da na veselicah hira nedolžnost in vene lilija svete čistosti, in se spolnjujejo besede svetega Duha: „Smeh se meša z žalostjo in za veseljem pride žalost.“³⁾ To jih je že veliko skusilo in zdaj bitko obžalujejo zgubljeno nedolžnost. Poslušaj, kaj pravijo svetniki o nečistosti. Sveti Tomaž iz Vilanove⁴⁾ vprašuje: „Je bil morebiti kak grešnik slabši kakor nečistnik? Nobeden ni bolj pripravljen Boga žaliti; bolj prederzen hudo delati, nobeden bolj terdovraten v grehu ostati...“ „Nečistost vleče v vsak greh, v keterega hoče, naj bo še tako velik“ pravi neki drugi pobožen mož. Pa nečistost ne vleče samo v vsak greh, kakor pravi sveti Gregor, temuč tudi pokonča pobožnost in vleče od nje: „Naj ima gdo še toliko dobrih del, nečistost vse pokonča, ako se ne očisti.“⁵⁾ In sveti Tomaž iz Vilanove, dalje pravi: „Ako je bil gdo v svoji mladosti olepšan sè vsemi čednostmi in kakor božji vert poln cvetočih in prijetno

¹⁾ 1. Kor. 5, 6.

²⁾ 2. Tes. 3, 6.

³⁾ Preg. 14, 13.

⁴⁾ Conc. 2. de s. Ildephonso.

⁵⁾ Lñb. 21. mor. c 9.

dišečih lilij božje milosti, ako je pa enkrat prišel madež, požar (nečistosti) v njegovo serce, vse požge, pokonča in vpepeli; iz prijetnega raja napravi strašno puščavo, iz angelja kačo¹⁾. In nobenega greha ni toliko na zemlji kaker tega naj bolj nevarnega in pogubljivega, kaker je rekel sveti Bernardin pri neki pridigi: „Ni greha, s katerim bi bil svet tako podložen hudiču. Ta greh (nečistost) razveseljuje pekel in skoraj ves svet vleče v pogubljenje“²⁾ in sicer tako, „da se bo malo ljudi zveličalo prav zavoljo tega greha“ pravi sveti Remigij.

Glej. blagovoljni bravec, kaj dela počutno, pregrešno razveseljevanje, ki se dandenes množi in širi v vseh stanovih kaker ob Noetovem času. Hvali Boga, ako si v tretjem redu, ki ti prepoveduje tako nevarno razveseljevanje in te tako varuje pred večnim pogubljenjem. Ne oziraj se na svet, kaker Izraeljci na lonce mesa in čebulo v Egiptu, zakaj o takih pravi sveti Duh: „Svoje dni v dobrem preživijo, in v hipu gredo v grob“ (pogubljenje).³⁾ Ako bi te hotel gdo zvabiti na kako nevarno veselico, možko enkrat za vselej reci: Ne grem. Veseli se, pa „v Gospodu“ in doma po stari navadi, pa nigdar ne pozabi, kar pravi sveti Frančišek Serafinski: „Slast je kratka, kazen pa večna“. ⁴⁾

P. A. F.

Slovesna kanonizacija v Rimu.

P. C. L.

Na praznik vnebohoda Jezusovega se je veršila tukaj v veličastni baziliki sv. Petra v Vatikanu redka slovesnost kanonizacije, pri kateri sta bila dva zveličana služabnika božja mej svetnike prišteta. Da bi tudi braveci „Cvetje z vertov sv. Frančiška“ o tej nenavadni slovesnosti kaj več zvedeli, temu naj služijo sledeče verstice.

¹⁾ kaker zgoraj.

²⁾ Tom. 3. serm. 12. de luxuria.

³⁾ Iob. 21, 13.

⁴⁾ Blagoslov.

Zgodovina sv. katoliške cerkve nam spričuje, da so v prvem začetku kersčanstva verniki nevstrašene bojevalce za sveto katoliško vero, ki so življenje in kri za njo dali, kot svetnike častili. Na njihovih grobeh so zidali cerkve in postavljali altarje, na katerih so obhajali skrivnostno daritev svete maše, in to je bila v tistem času kanonizacija. To nam spričujejo dejanja sv. Ignacija marternika in neko pismo cerkve v Zmirni, v katerem se popisuje marterništvo sv. Polikarpa. Cerkveni zgodovinar Baronij piše, da je papež Pij I. leta 166 takole pisal Justu: „Martyria sancta Spiritu Sancto probata“ t. j. sv. Duh poterjuje sveta marterništva. Sv. cerkev je tako ravnanje prvih kristijanov poterjevala in odobraval tako dolgo, dokler se niso vtilotapile razvade, vsled katerih se je svetniška čast dajala tudi takim, ki je niso zaslužili, kar še je posebno večkrat dogodilo, ko so v sv. cerkvi začeli vstajati razni krivoverci. Sv. Ciprijan in tudi drugi škofje in sv. učeniki so tedaj zahtevali ostro preiskavo glede tistih, ki so za sveto vero marterniške smerti vmerli, ker jih je tudi mej krivoverci mnogo bilo, ki so bili martrani v preganjanju kristijanov, pa vendar niso bili pravi marterniki, ker niso pravo in čisto vero spoznavali.

V teku časa so škofje združeni se svojim primatom ali nadškofom v zborih določevali, kateri marterniki naj bi se tudi kaker svetniki častili. Naj starejši zgled tega ravnanja sporočuje sv. Avguštin, ko pravi, da je škof mesta Sagaste kartaškemu škofu Menzuriju dal preiskavati dejanja marternikov, in od tistega časa je bilo prepovedano častiti ostanke marternika, ako ga ni zbor za takega spoznal in odobril. (Martyr vindicatus).

Po petem stoletju so začeli tudi nemarternikom svetniško čast prisojevati, če so v življenju resnično tako sveto in čednostno živeli, da so drugim bili v zgled in spodbujo. Tudi takim so postavljali cerkve in oltarje nad njihovimi grobovi, kar pa se je delalo le po sklepu škofovskega zbora. Do papeža Bonifacija IV. so bili samo marterniki mej svetnike prišteti. Pervi spoznavavci, katerim se je svetniška čast skazala, so bili : sv. Anton opat, sv. Hilarion, sv. Gregor nisanski, sv. Janez Krizostom, sv. Ambrož, sv. Avguštin in še nekateri drugi.

V desetem stoletju pa se je začela slovesna kanonizacija, ko je l. 993 papež Janez XVI. v lateranski dvorani mej svetnike prištel sv. Ulriha, augsburškega škofa, papež Benedikt

IX. pa sv. Simeona Armenca l. 1042, akoravno je bilo takrat še v navadi, da so papeži tudi škofe pooblastili v posameznih primerih koga slovesno mej svetnike prišteti, kaker se je to zgodilo n. pr. v Trani, ko je tamkajšnji nadškof sv. Nikolaja Peregrina slovesno kanoniziral. Zadnji tak slučaj je bil l. 1153. Papež Aleksander III. pa je to pravico izključno sveti rimski stolici prideržal, kar je l. 1200 tudi Inocencij III. poterdil, ko je bila cesarica Kunegunda mej svetnike prišteta. L. 1587 je papež Sikst V. v pismu „Immensa aeterni Dei“ posebno kongregacijo obredov vstanovil, katera mora z največo natančnostjo in vsestransko preiskavati čednosti in čudeže tistih, ki bi se naj svetnikom prišteli. V tej kongregaciji ali skupščini je več škofov in kardinaljev, katerim so pridruženi posvetovalci (consultores), ki jih v ta namen sv. oče sami iz svetovnih in redovnih duhovnikov izvolijo, in trije prisedniki iz tako imenovane „Rota Romana“.

Pri vsaki kanonizaciji je eden „postulator“ (zahtevavec), svetovni duhovnik, ali pa iz tistega reda, iz katerega je dotični, ki ima svetnikom prištet biti. Ko „postulator“ za kanonizacijo prosi in je tajnik kongregacije o stanju vprašanja sporočil, tedaj papež pooblasti enega izmed kardinaljev, da to stvar kongregaciji predloži, in začne se dolgotrajno in natančno preiskovanje o čednostih (krepostih) življenja in o resnici čudežev, ki so se dogodili na priprošnjo tistega blaženega služabnika božjega. Ko papež izve mnenje vsih udov kongregacije in ko je napovedal goreče molitve, potem še le objavi dotično pismo, v katerem poterdi čednosti in čudeže. Potem sledi še mnogo zborovanj kongregacije, katera se veršijo pred izpostavljenim Najsvetejšim in v katerih se kardinalji, patrijarhi in škofje posvetujejo, se li sme sè vso varnostjo kanonizacija dopustiti. Ako so ti edini in je papež njih mnenje slišal, potem „placente Deo“ t. j. po božjem dopadenju določi dan kanonizacije.

Preden je papež Benedikt XIV. sè svojim pismom „Ad sepulchrum apostolorum“ l. 1741 določil, da se morajo vse slovesne kanonizacije v vatikanski baziliki sv. Petra izverševati, so papeži tudi drugod take slovesnosti obhajali. Naš sv. oče Frančišek n. pr. je bil l. 1228 v Perudži mej svetnike prištet, sv. Anton Padovanski v Spoletu, sv. Dominik v Rijetu, sv. Stanislav v

Asizu, sv. Klara v Ananju, sv. Ludovik IX. v Orvijeku, sv. Ludovik Tuluški in Tomaž Akvinski v Avinjonu itd.

Zadnja kanonizacija, od kar se s tako slovesnostjo obhaja, je bila petinšestdeseta, prva, odkar so se Italijani z roparskim nasilstvom polastili Rima in cerkvenih dežel; ni se tedaj čuditi, da so se vsi pravi katoličani, zlasti prebivavci večnega mesta Rima na ta dan tako veselili in ga željno pričakovali. Koliko je v Rimu prebivavcev, kateri v teh nesrečnih 30 letih niso še imeli prilike videti svojega najvišjega pastirja, sv. Očeta Leona XIII! Če tudi ne vsim, vendar pa primeroma mnogim, se je tisti dan želja spolnila; ne samo da so se vdeležili prelepe slavnosti, ampak tudi papeža so videli in sprejeli njegov sveti blagoslov.

Preden popišem, kako se je slavnost izverševala, zdi se mi potrebno, da v poglavitnih potezah opišem tudi življenje dveh srečnih božjih služabnikov, ki sta bila pri tej slovesnosti povzdignjena do svetniške časti. Sv. Anton Marija Zakarija je v Kremoni na Laškem zagledal luč tega sveta l. 1503 in je kmalu potem zgubil svojega očeta Lazarja; njegova pobožna mati Antonijeta je tedaj sama morala skrbeti za vzgojo svojega otroka in je to tudi storila sè vso materinsko ljubeznijo. Že v otročjih letih je razodeval Anton lepe čednosti, posebno pa se je na njem odlikovala ljubezen do vbožcev, katerim je rad in koliker je le mogel pomagal. Večkrat je že kot deček svoja draga oblačila mej vboge razdelil, da so si ž njimi kaj opomogli.

Ko je bil 18 let star, se je posvetil zdravništvu in čez štiri leta je bil že za zdravnika poterjen ter se je zè vso mladeniško gorečnostjo lotil tega človekoljubnega posla, v katerem pa ni samo telesnih bolezni zmanjšaval, ampak tudi dušne bolesi ozdravljaj. Kmalu je pa spoznal, da ga kliče Bog v duhovniški stan, in ko ga je v tem poterdil tudi njegov spovednik, zelo pobožen dominikan, se je odpovedal zdravništvu in stopil v bogoslovje, kjer je bil l. 1528 v duhovnika posvečen. Ko je prvo sv. mašo bral, v svoji ponižnosti namreč ni hotel peti slovesne nove maše, so pričujoči videli, da se je pri povzdigovanju prikazala nad njegovo glavo truma nebeških angeljev, ki so ž njim na altarju pričujočega Boga molili. Tako od Boga oblagodarjen in ž njegovimi milostmi podpiran je v duhovniškem stanu vedno

bolj rasel v popolnosti in svetosti; ni pa samo zase skrbel, ampak tudi za vse, ki so bili njegovi skerbi izročeni, ter jih je z besedo in sè zgledom z mnogim vspehom vodil po poti pravega kerščanskega življenja. Skerb za dušno zveličanje ga je napeljala tudi, da je l. 1533 vstanovil red svetega Pavla ali Barnabitov in tri leta pozneje družbo angeljskih sestrá. Še le 36 let star, pa bogat na dobrih delih za nebesa je l. 1538 vmerl v sluhu svetosti in bil v Milanu pokopan v cerkvi angeljskih sestra. L. 1849 ga je Pij IX. imenoval „častitljivega“, sedanji papež pa ga je priznal „blaženega“ in zdaj naposled „svetega“. Pri preiskavanju njegovega svetega življenja in čudežev, ki so se na njegovo priprošnjo dogodili, so bili posebno ti trije čudeži odločilni. L. 1873. je neka Pavla Aloni, petindvajsetletna dekle, ko je že sedem let vedno bolna v postelji ležala, nanagloma ozdravela priporočivši se blaženemu Antonu. L. 1876 je kmetovavec Vincencij Vanotti v Bolonji, ki je na neki ostudni rani že dalje bolehal in mu zdravniki niso mogli pomagati, popolnoma ozdravel, kô je v čast blaženega Antona opravil devetdnevno pobožnost. Ravno tisto leto je enako čudovito zadobil zdravje tudi Frančišek Aloni, brat gori omenjene Pavle Aloni. Te tri čudeže je sv. kongregacija obredov za resnične in nedvojljive spoznala in se vsled tega za kanonizacijo izrekla.

Drugi, ki je bil tisti dan svetnikom prištet, pa je bil Peter Fourier, ki se je l. 1565 rodil v Mirekurtu na Francoskem. Njegovi stariši so bili sicer vbogi na pozemeljskem blagu, bogati pa na čednostih, katere je Peter že v otročjih letih posnemal. Ker so ga stariši že ko otroka Bogu darovali, so ga izročili učenikom iz družbe Jezusove, in pod njih vodstvom je napredoval ne samo v učenosti, ampak še bolj v svetosti in popolnosti življenja. Komaj dvajsetletnemu mladeniču se je svet že tako studil, da ga je sklenil zapustiti ter stopiti v red reguliranih korarjev, kjer se je posebno odlikoval z veliko učenostjo, tako, da je ne pamet znal. obširno delo sv. Tomaža Akvinskega, „Summa S. Thomae“. V duhovnika posvečen je z veliko dušno gorečnostjo delal v Matejnkurtu, kjer je v skerbi tudi za pozemeljsko blagostanje svojih župljanov vstanovil nekako hranilnico previdnosti, ktera je mnogo koristila vbozim in ponesrečenim. Ko je videl, da je njegov red reguliranih korarjev nekako posveten poslal, tedaj je skrbel za njegovoz boljšanje, kar se mu je tudi posrečilo. Za ženski spol in

za njegovo pravo kerščansko vzgojo je vstanovil družbo „sester naše ljube Gospe“. Sveto je bilo njegovo življenje, sveta pa in Bogu dopadljiva tudi njegova smert, ki se je zgodila l. 1640. Papež Inocencij XI. je l. 1677 zapovedal, naj se začne preiskovanje njegovega življenja; l. 1729 je bil imenovan „blažen“ in Leonu XIII. je bilo namenjeno ga mej svetnika prišteti. Čudeža, ki sta se na njegovo priprošnjo zgodila, sta bila sledeča: L. 1867 je sestra Aleksandra iz družba sester naše ljube Gospe v Parizu hitro ozdravela na bolnem kolenu, ko je nanj položila del ostan-
kov svetnika. L. 1876 pa je sestra Marija Frančiška iz ravno-
tiste družbe čudovito ozdravela in bila rešene želodečnega raka,
ko je opravila pobožnost devetdnevnice v čast bl. Petra Fouriera.

Lavretanske litanije.

(Dalje.)

Sedež modrosti božje.

Sedež modrosti božje je Marija zato, ker je v nji prebival sam Bog: „Modrost si je hišo sezidala.“¹⁾ „V Kristusu so vse zaloge modrosti in znanja skrite“²⁾ piše sv. Pavel; v Mariji je pa stanoval Kristus, torej je Marija sedež Kristusa, ki je sama modrost. Zraven tega je prejela Marija v polni meri sedem darov sv. Duha, mej katerimi je prvi: dar modrosti, tedaj je res Marija sedež modrosti božje.

Začetek našega veselja.

Kristus je veselje človeškega rodu. Po odrešenju se je solzna dolina zopet spremenila — seveda koliker je mogoče poleg človeške slabosti in hudobe — v rajsko dolino, Marija je pa začetek ali vzrok te spremembe zemlje, ker ona je mati Kristusova. Odtod tudi besede angelja: „Oznanjam vam veliko veselje, katero bo vsemu ljudstvu, ker danes vam je rojen Zveličar.“³⁾

¹⁾ Preg. 9, 1.

²⁾ Kološ. 2. 3.

³⁾ Luk 2, 11.

Posoda duhovna.

V Mariji je sv. Duh prav posebno prebival. Če so vže naša telesa tempelj in posoda sv. Duha, koliko bolj Marijino pre-sveto telo, katero ni bilo nikedar omadeževano niti sè senco greha.

Posoda časti vredna.

Časti vredna posoda je Marija, ker je nosila — kaker v monštranci ali ciboriju — Gospoda nebes in zemlje v svojem naročju. „Zatega voljo bo Sveto, katero bo rojeno iz tebe, imenovano Sin božji, 1)“ ji je rekel angelj. Ker je Bog Marijo odločil za to največo čast, mora biti vse časti vredna.

Posoda vse svetosti.

V resnici svet je človek, ki se vsega daruje in vda Bogu in ki je v čednostih tako vterjen, da mu pridejo le-te tako rekoč v navado. In taka je bila naša mati Marija. Še le tri leta stara se je čisto posvetila Bogu in v čednostih tako napredovala, da je bil vsak k čednostnemu življenju spodbujen, kedorkoli jo je videl. Kako lepo odseva njena vzvišena svetost iz besed: „Glej, dekla sem Gospodova, zgodi se mi po tvoji besedi. 2)“

Skrivnostna roža.

Če hočemo Marijo s cveticami primerjati, morajo biti te cvetlice najlepše, kar jih raste na zemlji; taki dve cvetlici ste: lilija in roža. Roža se odlikuje mej cveticami po lepoti in po prijetnem duhu. Taka kaker roža mej cveticami je Marija mej svetniki. Marija je skrivnostna, duhovna roža v rajskem vertu sv. cerkve. Kaj primerno prisposablja sv. Bernard Evo ternju, Marijo roži. 3)

Stolp kralja Davida.

Visok, terden, nepremagljiv, strah sovražnikom je bil stolp kralja Davida. Kaker se je dvigal Davidov stolp nad vse stavbe in je bil varno zavetje pred sovražniki, tako je tudi Marija vz-

1) Luk. 1, 35.

2) Luk. 1, 38.

3) Serm. de B. V.

višena nad ves človeški rod, ona je varno zavetjišče pred hudobnim sovražnikom satanom.

Stolp slonokoščeni.

Slonova kost ima tako veljavo ko zlato. Marija je podobna zaradi njene bliščeče se čistosti, zaradi bogatega zaklada njenih zaslug belemu, slonokoščenemu stolpu.

Hiša zlata.

Marija je bila hiša včlovečene Besede božje, prebivališče sv. Duha, zato po vsi pravici zlata hiša. Marija je bila čista ko zlato, dragocena ko zlato, sv. Duh jo je obdaroval z nebeško krasoto in slavo. Marijina predpoda je bil Salamonov tempelj: „Tedad je Salamon zidal hišo.... hišo je prevlekel z najčistejšim zlatom. 1)“

Skrinja miru in sprave.

Dokaj primerno se imenuje Marija: skrinja nove zaveze. Ta skrinja obstoji iz neomadeževanega mesa, nosi v sebi postavodajalca novega zakona, je pravi tabernakelj živega Boga, hrani nas s pravo mano, z nebeškim kruhom, s kruhom ki je prišel iz nebes. Kar je bila Judom skrinja zaveze, to je nam Marija.

Vrata nebeška.

Nebeška vrata nam je odperl prav za prav Jezus; in vendar nam odpira tudi Marija vrata v nebesa, ker Gospodova želja je, da se zatekamo v britkostih k Mariji, in da se nam odprejo na njeno priprošnjo vrata v srečno nebeško domovino.

Zgodnja danica.

Kaker naznanja danica prihod sonca, tako naznanja Marija prihod luči sveta, Jezusa. Marija je zgodnja danica, ki se sveti sredi megle. 2) Človeški rod je taval po megli nevere; ali prikazala se je v sredi megle — v največi zaslepljenosti človeškega rodu — zgodnja danica Marija, rodila Jezusa, ki je razpodil megle nevere.

(Dalje prih.)

1) III. Kralj. 6, 14.

2) Sir. 50, 6.

Priporočilo v molitev.

V pobožno molitev priporočajo : M. K. svojega nepridnega sinu ; M. F. svojo mater za zdravje in vse svoje dobrotnike ; M. A. P. v C. sebe za pomoč v dušnih in telesnih zadevah ; A. A. K. svoja dva brata, da bi bolj skerbela za svoje zveličanje, in neko drugo osebo, da bi popustila slabo znanje ; J. K., da bi mogel premagati skušnjave in sprejet bil v samostan ; tretjerednica B. iz Sr. Šk. za spreobrnjenje sinu in gorečnost v dobrem (za priloženo lepa hvala!) ; neka oseba iz Št. A. dva brata, da bi jih Bog razsvetlil, da bi si poiskala poštene službe, in nekega moža, da bi se spreobrnil ; neka žena svoje otroke, da bi jih razsvetljeval Sv. Duh, da bi mogli biti pridni in pobožni ; H. M., da bi se odvadila neke hude navade in za pravo izvolitev stanu ; U. J. od Sv. Jerneja pri Konjicah, da bi zopet zadobila zdravje ; M. S. v I. za terdno zdravje in dobro srečo pri kupčiji ; T. M. v. B. B., da bi njen mož vdan v voljo božjo prenašal svojo bolezen in stanovitno ostal do konca : N. V. za spreobrnjenje svojega moža vdanega pijančevanju ; neka tretjerednica priporoča neko ženo za ozdravljenje bolnih oči ; neka mati svojega sinu, da bi se poboljšal ; A. B. za ozdravljenje ; neketere tretjerednice za stanovitno ljubezen do Jezusa in vdanost v voljo božjo, priporočajo tudi svoje stariše, brate in sestre in tudi svojega dušnega pastirja ; neki duhovnik neko posebno zadevo, potem neketere, ki niso opravili velikonočne spovedi, zdravje neke osebe, dve slovesnosti in sv. misijon v nekem kraju.

Zahvala za vslišano molitev.

Nadalje naznanjajo svojo zahvalo Bogu in njegovim svetnikom svojim priprošnjikom : M. A. P. v C. za večkratno vslišanje, zlasti za srečno rešitev iz smertne nevarnosti ; J. M. V. v Ž. za srečno dobljeno pravdo (sv. mašo oskerbeli) J. U. v C. v čast sv. Antonu po obljubi (za poslano lepa hvala, Bog povrni!) ; M. S. v J. za ozdravljenje ; J. za ozdravljenje ; M. S. za vslišano prošnjo ; V. J—e za ozdravljenje svoje žene ; Fr. H. za ozdravljenje po dveletni bolezni na nogah.

videli od nekedaj, pisane rute še zdaj nosijo in otrokom dajo o veliki noči pisane pirihe ali pisanke; seveda Iliada ni pisana na njih, niti Rg-vēda ali Mahā-Bhārata. Stari Sloveni so pisali brez svinčnika, brez tinte in peresa, brez papirja in pergamenške kože. S tem ne bodi rečeno, da so bili bolj „kunštavi“ ko drugi arski narodi. Tudi ti so znali prvotno tako pisati. V stari indovščini je piç, pimçati ausschneiden, bilden, schmücken. Istega korena je gr. *ποινίλος* in st.vis.nem. *fēh* bunt, *fēhjan* bunt machen. Iz stare perzijanščine se navaja *ni-pis einschneiden* = schreiben. (Fick, Vgl. Wörterb. der indog. Spr. 2. Aufl. pg. 124.) Besedo pisati imajo torej Sloveni iz prvotnega skupnega jezika arskega. To sicer ni zapisano v nobenem starem „pametniku“, pa je vendar v jezikoslovju dognana resnica. Mojega „stanovskega tovariša“, starega černorizca Hrabra na pomoč klicati zoper njo, to more le kak Martin Matvejevič.

Pa — kaj je treba pisati, da se opusti „cel čas“? Prav nasprotno bi bilo verjetno; pisanje, bogata literatura bi mogla zadržavati in zadržati zgubo. Gerki so nekedaj tudi imeli sigmatiški futurum in zdaj ga nimajo več. Ali so ga zgubili ob času, ko so največ pisali? Menda ne. In mi smo pred 900 ali tisoč leti gotovo imeli še aorist in imperfekt, kaker pričajo frizinški spominiki; v knjigah 16. stoletja ni več ni tega ni onega. Ali ju je zamorila morebiti obširna literatura stoletji, ki so bila vmes? Tako se je tudi v prvotni slovenščini zgubil sigmatiški futurum pred vso literaturo in le kaker vis. g. Martinu Matvejeviču nakljubu se je ohranil v tistem preklicanem nespametniku „ruske recenzije“ kaker nekak petrefakt one pošasti stare.

Neki svetopisemski učenjak — imena si nisem zapomnil — terdi sicer, da je Bog vse okamenjenine, ki so v zemlji, vstvaril take, kakeršne so, in menda tudi slone mamute že ob stvarjenju mertve zateknil v sibirski led, ne da bi bili kedaj živeli. Ali da bi temu gospodu verjeli, to ni k zveličanju potrebno; mi se mu le smejamo. Prav tako pa tudi tega ne moremo verjeti, da bi bil part. fut. b y š e mertev vstvarjen, da ne bi bil ostanek nekedaj živega futura. In kaker sklepajo geologi iz okamenjenin, kakšne so bile dotične stvari, ko so živele, tako sklepa jezikoslovje iz tega ostanka, kakšen je bil stari sigmatiški futurum, ko je še živel v slovenščini. In z veliko gotovostjo sklepa, ker je znano vse, kar je za to treba vedeti. Tvorni prilepke je bil *s j*, kaker kaže sanskrt in litvanščina; *s j* pa daje po starem slovenskem glasoslovnem zakonu š. Ta se je pritikal k deblu nedoločnika, kaker priča *byš e*; vendar izjemoma včasih morebiti k deblu sedanjega časa, kaker se nasproti v imperfektu pogostoma rabi deblu nedoločnika namestu sedanjiskega; torej od pisati: *pisáš* - ali izjemoma morebiti *pišeš* -. Vezni samoglasniki in končnice so bile, kaker v sedanjiku, kar potrjuje gerščina, litv. in sansk. Fut. glagola pisati je bil torej stsl.: *pisášš*, *pisáššesi*, *pisáššetū*, *pisášševē*, *pisáššeta*, *pisáššete*, *pisáššemū*, *pisáššete*, *pisáššatū*, ali morebiti: *pišešš*, *pišeššesi* itd. Da se je ohranil do zdaj, bi bil v naši sloven-

ščini: pišášem, pišášeš, ali pišešem, pišešeš itd. Futurum glagola piti je bil tak kaker sedanjik glagola pisati, stsl. piša, pišesi itd. Da se je ohranil do zdaj, bi bil zdaj v naši slovenščini: pišem, pišeš, piše itd. — bi bil zdaj, ne: je bil „v onej dobi“, kaker klobuštrá Martin Martvejevič. Kakšen bi bil zdaj v drugih slavenskih jezikih, ruskem, češkem, poljskem itd., to jaz seveda tudi vem in ve ravno tako lahko vsak „misleč“ jezikoslovec, naj se Martinu Matvejeviču še tako neverjetno zdi. Dokazoval mu pa ne bom, ker „ignorantam“, kakeršnim se on sam prišteva, kajpada ironično, ni moči dokazati sploh ničesar. (Dalje prih.)

Listnica

Dr. Gr. — Jako me veseli, da Vas je interesiral spisek „o praslovjenskom futuru“ v zadnjem zvezku „Cvetja“. Seveda je bila, kaker jezik, tako tudi vera starih Slovencev sorodna najbliže z vero prednikov starih Prusov, Litvancev in Lotišev (Letov), nadalje z verami ostalih indoevropskih narodov, zlasti azijskih; v tem sem z Vami enih misli. Obžalovati moramo le, „dass die Sprachwissenschaft der vergleichenden Mythologen, um es kurz zu sagen, nicht mehr sich mit der Sprachwissenschaft der vergleichenden Grammatiker deckt. Ja, stellt man sich fest auf den Boden der bisher als richtig erkannten Lautgesetze, so wird man so weit gehen müssen zu sagen, dass von einer gewissen . . . Anzahl von Uebereinstimmungen abgesehen, kaum eine einzige der bisher aufgestellten mythologischen Gleichungen eines lautgeschichtlichen, oder sonstigen Hakens entbehrt“. (Schrader, Sprachvergleichung und Urgeschichte, pg. 596.) Posebe je sè slavensko mitologijo velika težava; prim. Brücknerjeve „Mythologische Studien“ v Archiv f. slav. Phil. Bd. XIV. pg. 161 ff. Celo tako podobna imena kaker Perun, lit. Perkunas, ssk. Par džanja se ne vjemajo, kaker bi se želelo; še menj prikladen je Hel-moldov Prove. Gerškim goram Πάρων in Πάρωνης tudi ne vemo gotove etimologije. Mene spominja Perun bolj na *περωνός*; vse drugo bi se popolnoma vjemalo, začetni soglasnik seveda se ne. Pri vsem tem bi si ne upal, terditi, da Perkunas in Pardžanja nimata nič opraviti s Perunom. Zdravi!

Novosti.

Sveta birma. Poduk in priprava za ta sveti zakrament. (Za šolo in dom.) Sestavil Jernej Voh, župnik. Z devoljenjem in pohvalo preč. kn.-šk. ordinarijata lavantinskega. Maribor 1897. Tiskala in založila Tiskarna sv. Cirila v Mariboru. Tretji, predelani tisk. Cena: 6 kr. — Priporočamo za priliko svete birme to pridno sestavljeno in v dobri slovenščini pisano knjižico. Posebne hvale vredno je mej drugim, da se je odločil precastiti gosp. pisatelj za knjižno obliko maša, mašnik namestu na Stajerskem navadne dialektične meša, mešnik, ki se je drugi tamkajšnji pisatelji tako terdovratno derže.

O stoletnici Vodnikovih „Lublankih Noviz“. Spisal in izdal v prid družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani Ivan Vrhovnik. Ponatisnjeno iz „Slovenskega lista“. V Ljubljani, 1897. Založil izdajatelj. Cena 50 kr. — Knjižica je važna za zgodovino našega slovstva in ker je vse, kar se skupi za njo, namenjeno družbi sv. Cirila in Metoda, jo priporočamo tolikanj topleje, ker preti letos, kaker poroča gosp. pisatelj na priloženem listku, tej tolikanj potrebni družbi, znaten primanklaj.

Život sv. Franje Serafskoga ili Asiškoga. Upriličio Fr. J. Ivančić, urednik „Ružičnjaka Sv. Franje Serafskoga na Trsatu“. Sušak 1897. — Cena knjigi nevezani 35. kr., vezani 50 ali 70 kr., po pošti 5 kr. več. Priporočamo Slovincem, ki se hočejo polahkoma privaditi hervlašćini.